Одговоран однос према здрављу

ИЗАЗОВИ САВРЕМЕНОГ ОБРАЗОВАЊА НОВА ОБРАЗОВНА ПАРАДИГМА

Шта би стручни сарадници и наставници требало да користе као основ за свој рад?

За запослене у образовању веома је важно да знају, а посебно да разумеју законодавни и стратешки оквир.

Закони и правилници који представљају основ за планирање, остваривање праћење и вредновање наставе и учења:

- Закон о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020)
- Правилници о оцењивању
- Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника
- Општи стандарди постигнућа за крај средњег стручног образовања
- Правилник о Националном оквиру образовања и васпитања: 98/2017-30
- Правилник о плану наставе и учења за образовне профиле у подручју рада машинство, електротехника и саобраћај
- Правилник о полагању завршних и матирских испита

НОВА ОБРАЗОВНА ПАРАДИГМА
Зашто се мења приступ образовању?

- Знање се свакодневно увећава.
- Границе међу дисциплинама све су порозније.
- Знање више није академско – постаје примењиво.
- Демократизује се – постаје доступно свима.
- Припрема ученика за свет „одраслих“ и свет рада који је динамичан и непознат / непредвидив...

Нова образовна парадигма се може сликовито представити акронимом **ОКУКА**:

- **О**држиво знање
- **К**онтинуирано учење
- **У**чење решавањем проблема
- **К**ритичко мишљење
- **А**нгажовано учење

ОПШТИ ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Принципи, циљеви и исходи образовања су међусобно условљени и повезани.

Они проистичу једни из других и самим тим морају се посматрати у међусобном односу.

Циљеви и исходи су у складу са принципима, а остваривањем исхода се постижу постављени циљеви.

ИСХОДИ

Исходи се односе на конкретне ефекте образовања који су мерљиви и омогућавају систематско праћење и вредновање.

Кроз исходе конкретизују се циљеви за чију реализацију су одговорни школа и наставници.

Исходи одређују која знања, умења, ставове и вредности ученик треба да стекне, развије по окончању неког нивоа и врсте образовања водећи рачуна и о конкретним условима у којима се оно одвија.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Образовање је у савременом свету оријентисано на развијање компетенција.

Увођење појма компетенције у образовне политике везује се за крај прошлог века и за документ Европски референтни оквир компетенција.

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ – ПОЈАМ И СУШТИНА

Оријентација ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама омогућава динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције се развијају кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих изазова и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и чине основу за целоживотно учење. Заснивају се на кључним компетенцијама.

Међупредметне компетенције се развијају кроз све наставне предмете, при чему сваки предмет даје свој допринос, чак и онда када директна повезаност није видљива на први поглед.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Опште међупредметне компетенције за крај средњег стручног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

1) Компетенција за целоживотно учење
2) Комуникација
3) Рад с подацима и информацијама
4) Дигитална компетенција
5) Решавање проблема
6) Сарадња
7) Одговорно учешће у демократском друштву
8) **Одговоран однос према здрављу**
9) Одговоран однос према околини
10) Естетичка компетенција
11) Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ

Ученик прикупља информације о темама у вези са ризицима, очувањем и унапређењем психофизичког здравља.

Просуђује релевантне околности и, по потреби, доноси одлуке и/или се укључује у активности значајне за превенцију болести и очување здравља.

Свестан је свих димензија здравља (физичко, ментално, социјално, емоционално здравље).

Познаје факторе који доприносе здрављу или га угрожавају и импликација њиховог деловања по појединца, групу или заједницу.

Својим понашањем, као појединац и део различитих група и заједница, промовише здравље, заштиту здравља и здраве стилове живота.

ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ

- Познаје основне састојке хране и промене које утичу на њен квалитет; разуме значај правилне исхране и адекватне прераде хране за очување здравља.
- Познаје карактеристике основних заразних болести, њихове изазиваче и мере превенције.
- Разуме значај лекова и правилног начина њихове употребе за очување здравља.
- Познаје могуће последице коришћења никотина, алкохола и других психоактивних супстанци.
- Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана).
- Уме да пружи прву помоћ.

Најчешће недоумице стручних сарадника и наставника у вези са новом образовном парадигмом, углавном се тичу неколико питања:

- **Која је сврха промене образовне парадигме?**
- **Да ли је то само додатно оптерећење за учеснике у образовно-васпитном процесу (ученике, наставнике, стручне сараднике)?**
- **Како се ученици мотивишу да уче, размишљају, стварају?**
- **Какву помоћ наставник може да очекује од стручних сарадника?**
- **Како да процени да је на добром путу?**
- **Како се развијају међупредметне компетенције кроз подучавање различитих предмета?**
- **Да ли сви предмети подједнако развијају све међупредметне компетенције?**

МЕЂУПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ У ПРОГРАМИМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

НЕ ПРИПАДА НИЈЕДНОМ!

НАЗИВ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ЗДРАВЉУ

Међупредметна компетенција *Одговоран однос према здрављу* излази из оквира традиционалних школских предмета и ангажује школска знања тако што их динамичније и ангажованије комбинује како би она имала своју функционалну примену у различитим реалним контекстима.

То се постиже сарадњом и координацијом активности више наставника, односно предмета и иновирањем начина рада на часу.*

* Према *Стандарди општих међупредметих компетенција за крај средњег образовања, ЗВКОВ, Београд, 2013.*

ПРИМЕРИ ИСХОДА У СШ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

- У духу плана и програма наставе и учења исходи се по систему спирале кумулативно увећавају.
- У одређеним предметима исходи и садржаји су **експлицитно дати:**

• Физичко и здравствено васпитање,	• Грађанско васпитање, • Биологија, • Психологија,	• Социологија, • Здравље и спорт

- а у осталим предметима **имплицитно**:

• Физика, • Информатика и рачунарство, • Дигитални свет,	• Музичка култура, • Хемија, • Српски језик,	• Историја,

Развијање МПК
Одговоран однос према здрављу

- **Физичко и здравствено васпитање**
  - Исход: уочи разлику између здравог и болесног стања
  - Садржаји: Област Здравствено васпитање (Моје здравље; Ко све брине о мом здрављу; Лична хигијена; Хигијена простора у коме живим...)
- **Физичко и здравствено васпитање**,
  - Исход: повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље
  - Садржај: Поступање у случају повреде
- **Изборни програм, Здравље и спорт**,
  - ОБЛАСТ: Физичка активност и репродуктивно здравље

- **Биологија**,
  - Исход: Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања
  - Садржај: Промене које човек пролази током развића; пубертет, полна зрелост. Здрава исхрана и унос воде; Енергетски напици, Штетност дуванског дима и спихоактивних супстанци, Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.
- **Биологија**,
  - Исход: изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота
  - Садржај: Заштита од полно преносивих болести контрацепција

ИСХОДИ ВЕЗАНИ ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

- **Грађанско васпитање**,
  - Исходи: разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену
  - Садржаји: Пол и род, Родна перспектива, Родна равноправност, Родно засновано насиље

- **Грађанско васпитање**, 2. разред СШ
  - Исходи: Аргументовано дискутује о родној равносправности и родно заснованом насиљу у свету и Србији. Дискриминација
  - Садржаји: Родно засновано насиље. Борба жена за равноправност. Стереотипи, аутостереотипи, хетеростереотипи, предрасуде, стигматизација, сегрегација.Особе другачије сексуалне оријентације и њихова права.
- **Социологија**, 4. година
- обрађују се садржаји: Род, пол, сексуалност

ИМПЛИЦИТНО ПОСТАВЉЕНИ ИСХОДИ

- **Информатика**, 1. разред
  - Исход: наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја
  - Садржај: Дигитални уређаји и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном...)
- **Музичка култура**,
  - Исход: објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело
  - Садржај: музичко дело предвиђено програмом
- **Физика**,
  - Исход: примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу
  - Садржај: Карактеристике светлости

- **Грађанско васпитање**,
  - Исход: У медијима и књигама које чита проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама као и примере поштовања различитости
  - Садржаји: Наше сличности и разлике, Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционалано, социјално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља

- **Српски језик**,
  - Кроз обраду књижевних дела развија се сензибилитет и освешћивање *родне осетљивости:* Злочин и казна (лик Соње Мармеладове), Хамлет (лик Офелије), Мајстор и Маргарита (лик Маргарите, служавке Наташе, Фриде), Корени (лик Симке)
- **Историја**:
  - Исход: Идентификује последице различитих врста комуникација на свакодневни живот људи у прошлости и данас
  - Садржај: Социјална заштита, Брига о здрављу

Опште препоруке за планирање и реализацију наставе у контексту развијања МПК *Одговоран однос према здрављу*

Развијање МПК *Одговоран однос према здрављу* кроз:

1.редовну наставу

2.садржаје појединачних предмета

3.интеграцију наставних садржаја

4.тематско планирање

5.достизање исхода кроз остваривање стандарда постигнућа и развијање међупредметних компетенција

6.ваннаставне активности, секције

7.пројектне активности

8.активности у оквиру Дечје недеље

9.Ученички парламент

10.Тимски рад стручних сарадника, наставника и родитеља

НАСТАВНИК КАО КЉУЧНИ ФАКТОР У ОБРАЗОВАЊУ

- Промене у концепту и стратегији савременог образовања услољава и повећање компетенција наставника за извођење квалитетне наставе.
- Савремена школа – императив!
- Реформа образовања - ученик - центар наставног процеса.
- Употреба ефикаснијих, креативних, рационалних стратегија подучавања
- Прихватање нове улоге наставника.
- Стварање климе погодне за учење.
- Циљ - функционална знања и умења.

Домаћи задатак

- **Задатак који стручни сарадници - учесници обуке реализују са наставницима:**

✓ Реализација презентације наставницима у периоду август-септембар

✓ Израда **припрема за час** или **ваннаставну активност наставника** у оквиру којих се види примена здравственог и родног питања /може на нивоу стручног већа или тимова /период септембар - **1. октобар 2021.**

✓ Прослеђивање радова, продуката часа, фотографија стручном сараднику до **5. октобра 2021**

✓ Стручни сарадник прослеђује најуспешније примере просветним саветницима у својој школској управи ради селекције, а саветници прослеђују ЗУОВ-у и Одсеку за људска и мањинска права ради постављања на платформу до 10. октобра

И још нешто....

Сав материјал можете добити преко мејла!

ХВАЛА !!!

Ивана Ђурић-педагог